І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь ...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-0740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ЖОВТНЯ 1960 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 5, 1960 — No. 191. VOL. LXVII.

МЕККОН І ГОМФРІ ПРОПОНУЮТЬ ПРОДОВЖУВАТИ ПРОБНІ АТОМОВІ ЕКСПЛЬОЗІЇ

ПЕРЕГОВОРИ В ЖЕНЕВІ НЕ ДАЛИ ЖАДНОГО УСПІХУ ЩОДО КОНТРОЛІ АТОМОВИХ ЗБРОЄНЬ, І СССР БЕЗКОНТРОЛЬНО МОЖЕ ВЕСТИ ПРОБНІ ВИБУХИ

Вашингтон. — Голова Комісії Атомової Енергії Джан МекКон заявив на пресовій конференції 3-го жовтня, що він підозріває, що СССР веде далі пробні атомові експльозії, хоч в 1958 році він погодився разом із ЗДА і Англією припинити випробовування атомової зброї так довго, як довго ведуться переговори в Женеві про контролю атомових зброєнь. МекКон казав, що немає даних перевірити, чи СССР не веде під землею пробних експльозій. Він підозріває, що СССР міг не припинити цих проб, які дешево коштують і яких не можна ззовні сконтролювати. Тому ЗДА не сміють довше сидіти безчинно і мусять подумати над тим, як вийти з теперішнього становища, коли і надалі переговори в Женеві будуть стояти на мертвому пункті, як це було досі від 1958 року. Ці переговори були навіть припинені на довший час, а тепер їх продовжується, але немає надії на швидку розв'язку справи контролі, на яку СССР не погоджується, домагаючися перше знищення атомової зброї. Подібне становище в цій справі зайняв і голова Сенатської підкомісії закордонних справ сенатор-демократ Гюберт Г. Гомфрі у своєму черговому звіті про роззброєневі переговори в Женеві заявив, що ЗДА повинні продовжувати пробні атомові експльозії, якщо до червня 1961-го року переговори в Женеві не дадуть жадних позитивних вислідів. Сен. Гомфрі заявив: „ЗДА не можуть в безконечність погодитися з таким станом, що вони припинили свої пробні атомові експльозії 31-го жовтня 1958 року, хоч немає способу довідатися, чи і СССР зробив те саме і немає виглядів на те, щоб комуністи погодилися на контрольну систему в ділянці атомового озброєння". Це становище сен. Гомфрі є тим цікавіше, що він давніше був за те, щоб припинити пробні атомові вибухи, а також і тому, що він має великий вплив в цій справі як голова сенатської підкомісії. Тепер сен. Гомфрі прийшов до переконання, що безцільним є не робити пробних вибухів, коли немає найменших виглядів на те, щоб СССР хотів погодитися на якесь порозуміння в справі контролі атомової зброї. СССР тільки зволікає цю справу, і ніхто не знає, чи він дійсно припинив свої пробні атомові проби. Покищо ЗДА вже вирішили почати працю над тим, яким би то способом поліпшити викриття підземних атомових експльозій. На ці проби мали б бути запрошені також і представники чужих держав, в тому і СССР. Але чужинні обсерватори мали б доступ тільки до контролі сейсмічних інструментів, які викривають підземні атомові вибухи, і не могли б переводити контролі самих вибухових матеріялів, яких уживатиметься до підземних вибухів. Цей проєкт називається „Вела" і під час його здійснювання будуть користуватись не тільки атомовими вибуховими матеріялами, але також і звичайними. Иде про те, щоб можна було відрізнити атомові вибухи та вибухи звичайних вибухових матеріялів від землетрусів, які занотовують сейсмографи. Коли почне діяти той проєкт „Вела" ще не є відомо, можливо, що це станеться за кілька тижнів, але існує і така можливість, що аж за кілька місяців. МекКон заявив, що він є вдоволений із того, що сенатор Гомфрі турбується справою пробних експльозій, і що бачить небезпеку від того, що СССР може вести безконтрольно свої атомові пробні вибухи тоді, коли ЗДА їх зовсім припинили. Коли б так дійсно було, то СССР міг би зробити нові поступи в ділянці атомової зброї, а ЗДА в тому часі були безчинні. ЗДА не занедбають цієї справи і не дадуть себе випередити в цій ділянці, в якій вони досі вели перед — казав МекКон.

Обидві партії закликають виборців до масової реєстрації

Вашингтон. — До виборів ще малощо більше як один місяць, і представники обидвох партій закликають своїх прихильників, щоб не занедбали справи своєї реєстрації у виборчих комісіях, бо без того не моглиб б скористати зі свого найбільшого громадянського привілею — голосувати в дні 8-го листопада ц. р. Демократи мають звичайно, більшість по великих містах, а республіканці звертаються до виборців в підміських громадах і по селах та містечках, бо ті виборці в 1956 році у відношенні як 2 до 1-го голосували на президента Айзенгавера. Демократичний крайовий координатор у справах виборчої реєстрації конгресмен Френк Томпсон заявив, що досі в 9 стейтах, де закінчено реєстрацію, демократи мають більше 2,190,000 нових виборців. В 32 стейтах реєстрація виборців ще продовжується. Республіканський крайовий координатор в справах реєстрації Джан Р. Стайлс звернувся до виборців у 500 підміських повітах, щоб подбали про свою реєстрацію, яка дасть їм право голосувати 8-го листопада.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** 3-го жовтня став найстаршим президентом ЗДА, бо до того дня найстаршим президентом цієї країни був Андрю Джексон (1828—1836), який закінчив свою другу каденцію, коли йому недоставало до 70-го року життя 11 днів. В дні 3-го жовтня президентові Айзенгаверові не доставало 11 днів до 70-ки, а 14 жовтня він закінчить 70 років.

● **2-го жовтня** 105,000 американських поляків відзначили в Ню Йорку парадою по П'ятій евню 181-роковини від смерти генерала бриґади Казимира Пуласького, — героя американської революції. Деякі демонстранти несли плякати з протихрущовськими написами, відзначаючи цим 21-роковини нападу на Польщу Гітлера. Поліція обрахувала, що 350,000 осіб приглядалися цій параді.

● **Дня 3-го жовтня** вояки американської армії почнуть носити зелені однострої, а до 17-го жовтня ц. р. всі вояки першої армії, яка обіймає Ню Йорк, Ню Джерзі і Коннектикат скинуть дотеперішні оливкові однострої і одягнуть зелені. Різні армії визначили окремі дати, коли їхні вояки мають почати носити тільки зелені однострої.

● **В неділю 2-го жовтня** на Таймс сквері коло 46 вулиці і Сьомої евню вибухла бомба, яка поранила 6 осіб та настрашила сотки інших, які проходжувалися у вечірніх годинах по вулицях середмістя. Експльозію було чути у віддалі пів милі. Поліція гадає, що цю бомбу з бездимного чорного пороху підклала якась ексцентрична особа для звичайної примхи.

● **18-го жовтня** президент Айзенгавер прибуде до міста Ред Вінк в Міннесоті, де відкриє міст на ріці Гаявата, який об'єднує стейти Міннесоту і Висконсин. Будова цього мосту коштувала $3,500,000, які видали обидва згадані стейти і федеральний уряд.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ВІДБУВ ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Джерзі Сіті. — В понеділок 3-го жовтня тут в головній канцелярії УНСоюзу відбулися чергові наради Головного Екзекутивного Комітету цієї організації, на порядку яких були зокрема справи все ще не цілком задовільного перебігу організаційної кампанії, що має на меті збільшити членство УНСоюзу до 75,000, а дальше справи інвестицій майна, що від часу останніх нарад збільшилось на дальшого чверть мільйона долярів, та цілий ряд інших актуальних організаційних і громадських проблем. Окремо обговорено та вирішено справу тимчасового поширення приміщень головної канцелярії УНС і В-ва „Свобода" до часу, заки можна буде здійснити конвенційну ухвалу в справі перенесення тих приміщень до більш відповідного будинку і місця. Розглянено ряд справ, зв'язаних з В-вом та публікаціями УНСоюзу, зокрема прийнято до відома зміни в технічному керівництві друкарні „Свободи" як також обмірковано важливіші загальногромадські проблеми. В нарадах взяли участь усі члени Екзекутиви: головний предсідник Дмитро Галичин, що проводив нарадами, заступник головного предсідника Йосип Лисогір, який тількищо повернувся із тритижневих відвідин в Україні, заступниця головного предсідника Анна Герман, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян, як також редактор „Свободи" А. Драган.

Д. Галичин найменований заступником голови Республіканського Комітету Національностей

Вашингтон. — Республіканський Комітет Національностей найменував Дмитра Галичина, президента УККомітету і головного предсідника У. Н. Союзу, заступником голови цього комітету, що його очолюють Джан Ричардсон і губернатор Теодор МекКелдін. У номінаційному листі, що його підписав п. Ричардсон, м. і. сказано:: „Це найменування є не тільки признанням становища і респекту, що його Ви маєте в нашому національному суспільному житті, але воно також признає Вашу охоту дати Ваш особистий провід для безпосереднього пожвавлення активности в усіх наших громадах, з якими Ви маєте зв'язок та в яких Ви маєте впливи..." Комітет має офіціяльну назву Американські Національності за Ніксона - Ладжа і проявляє велику активність в теперішній передвиборчій кампанії. Інший провідний діяч УНСоюзу, заступник головного предсідника Йосиф Лисогір, є провідним діячем Демократичної партії та бере активну участь у теперішній передвиборчій кампанії в користь вибору демократичних кандидатів Кеннеді - Джансона.

Українці висловлюють подяку і признання Діфенбейкерові

Ню Йорк. — У зв'язку з виступом канадійського прем'єра Джана Діфенбейкера в Об'єднаних Націях 26-го вересня, під час якого він мужньо виступив в обороні поневолених Москвою народів, згадавши при цьому поіменно Україну, багато громадян українського роду, як у ЗДА і в Канаді, вислали йому телеграми і листи, висловлюючи йому признання і подяку за цей виступ. Відповідну телеграму вислав Діфенбейкерові УККомітет та його поодинокі Відділи. Відділ УКК в Дітройті з д-ром Д. Квітковським на чолі вислав прем'єрові Діфенбейкерові телеграму з подякою негайно після того, як він згадав про Україну, і телеграма була йому передана ще заки він скінчив свою промову.

Канадійська газета коментує антихрущовську „Свободу"

Віндсор, Канада. — Місцева "The Windsor Star" у числі з 26-го вересня надрукувала на першій сторінці із самої гори короткий коментар Г. І. МекФерсона на антихрущовський випуск англомовного тижневика „Свободи". В коментарі дослівно сказано:

„Якщо Нікіта Хрущов обмежив своє читання до нюйоркських щоденників та своїх інтерв'ю з балькону, то він багато тратить. Наприклад заголовки, як цей із „Українського Тижневика" в Джерзі Сиіті: „Перестoрога: диктатор Хрущов, найбільший злочинець проти людства, знову збезчещує американську землю". А в другому заголовку, також через цілу сторінку, сказано, що „кат України приїжджає до Об'єднаних Націй плюгавити Америку і поширювати свою народовбивчу пропаґанду". Карикатура в подібному тоні під заголовком: „Він хоче поховати нас" показує звірячого Хрущова з піднесеним ножем та замоченою в крові рукою, а поруч цього є фотографія рядів трупів, жертв діяльности Хрущова в Україні. Чи можна це вважати за зайвий вибух гніву? Чи, можливо, нічим невиправдану провокацію? Мабуть ні, для кожного, хто мав приятелів або рідних між тими трупами".

Комітет Відділів УНС Филаделфійської Округи відбув Річні Збори

Филаделфія. — Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу Филаделфії і околиці відбув у неділю, 2-го жовтня, свої річні збори, в результаті яких переобрано на чергову каденцію дотеперішню управу, з д-ром Володимиром Галаном, як головою, і інж. Іваном Скірою, як секретарем на чолі. У зборах, що відбулись в будинку ЗУАДКомітету та якими проводив голова комітету, головний контролер УНСоюзу д-р Вол. Галан, взяли участь: головний предсідник Дмитро Галичин, головні радні Олена Штогрин й Іван Одежинський та представники 16 із усіх 25 Відділів округи, що репрезентували кругло 4,000 членів УНСоюзу. Д. Галичин у своїй організаційній доповіді звернув увагу, що филаделфійська округа від часу останньої конвенції, себто за минулих два роки, збільшилася на 240 членів і нараховує тепер усіх 6,782 членів, вибившися цим на перше місце в усій організаційній сітці УНСоюзу. При цьому згадав, що рішальну ролю в цьому організаційному досягненні округи відіграв 153-ій Відділ з пп. Ів. Скірою, як головою, і гол. радним Ів. Одежинським, як секретарем, збільшившись у тому часі на 352 члени. Збори винесли ряд рішень, в цьому і загально-громадського порядку, зокрема щодо моральної і фінансової підтримки УКК і ЗУАДК та найактивнішої участи в заповідженій на початок наступного року збірці фондів на пам'ятник Тараса Шевченка у Вашингтоні.

● **Із Східньої Німеччини,** всупереч усім заборонам і карам, збільшилась скількість втікачів на Захід. Пояснюють це острахом, що східньо - німецькі комуністи внедовзі зовсім замкнуть кордон та переводитимуть бльокаду Берліну.

НЕРУ ПІДТРИМУЄ ГАММЕРШИЛДА

ДЕЛЕҐАТИ ОН ДЕМОНСТРАЦІЙНО ВИЙШЛИ, КОЛИ ПРОМОВЛЯВ МАДЯРСЬКИЙ КОМУНІСТ КАДАР

Об'єднані Нації. — Дійсне обличчя Об'єднаних Націй та настрої серед делеґатів наявно проявились, коли в понеділок 3-го жовтня вийшов на трибуну комуно - мадярський прем'єр Янош Кадар. В той момент делеґати масово почали виходити з залі і Кадар промовляв до пів-порожньої залі. Кадар — очевидно — прославляв Совєти та запевняв, що на Мадярщині існує спокій, добробут і „поступ". З інших промовців на тому засіданні найважливішим був індійський прем'єр Джавагарлал Неру. Він говорив про „розкол" в теперішньому світі та закликав до роззброєння; якщо воно не прийде в найближчих 3-ох — 4-ох роках — перестерігав Неру — то „може стати запізно". Тому Неру боронив пляну безпосередньої зустрічі між Хрущовим і Айзенгавером, як один із засобів для відпруження міжнародньої ситуації. Він признавав, що, може, в Об'єднаних Націях не все в порядку, але виступив проти пляну Хрущова про такі зміни організаційної структури Об'єднаних Націй, які вимагали б додатків до теперішнього чартеру, бо це — казав він — спаралізувало б на довший час цю установу, яка саме тепер повинна діяти якнайенергійніше. Виступ Неру проти Хрущова в пункті Об'єднаних Націй вважається — за ствердженням цілої преси — поважною поразкою Хрущова. — Промовляв також Йорданський король Гуссейн. Він закидав З'єдиненій Арабській Республіці ведення підривної акції на Середньому Сході та комуністам, що вони ту акцію підтримують. Гуссейн заявив, що Йорданія не є невтральна та зголосив рішучу підтримку і довір'я генеральному секретареві Гаммершилдові.

Поза залею Об'єднаних Націй різні державні мужі продовжували зустрічі й наради. Англійський прем'єр Мекміллен нараджувався з Тітом і Нассером. За твердженням газет — він вияснював їм становище Айзенгавера — проти зустрічі з Хрущовим. Мекміллена відвідав теж Йорданський король Гуссейн. Тіто відвідав Гаммершилда, австралійського прем'єра Мензіса та конферував з Полем Гофманом, який є керівником програми технічної допомоги Об'єднаних Націй малорозвиненим країнам. Знову ж президент З'єдиненої Арабської Республіки Нассер прийняв представника Ємену та міністра закордонних справ Іраку Гашіма Явада. Ця остання розмова має тому поважніше значення, що це перший безпосередній контакт Нассера з високим урядовцем іракського диктатора Каріма Кассіма з яким Нассер ворогує.

Джавагарлал Неру

Прем'єр і міністер закордонних справ Франції приїдуть до Аденауера

Бонн. — В найближчу п'ятницю прибудуть до Бонну французький прем'єр Мішель Дебре і міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль, щоб упродовж двох днів перевести вичерпні наради із західньо-німецьким канцлером Конрадом Аденауером. Західня преса коментує заповідь цих відвідин, як бажання Франції направити французько-німецькі взаємини, нібито напружені з уваги на останні заходи президента Шарля де Голя на терені Північно атлянтійського пакту. Всупереч запевнюванням самого де Голя та його уряду — провідні західньо-німецькі кола стурбовані, чи де Голь своїми пропозиціями щодо реорганізації НАТО не відштовхне З'єдинених Держав і чи він не має в пляні — виступати перед світом, як речник цілої Західньої Европи. Аденауер — читаємо в західній пресі — вважає за вугільний камінь німецької закордонної політики однаково союз із Францією, як союз із Америкою і тому нізащо не хоче утотожнювати себе з найменшою помякою антиамериканської політики, яку вів би де Голь. Водночас, Франція де Голя веде найгострішу політику супроти Москви і тому вона особливо потрібна і близька Західній Німеччині в теперішньому часі нової кризи за Берлін. Всі ці справи мають бути предметом нарад Аденауера з французькими державними мужами.

Ніґерія декларує свою приязнь З'єдиненим Державам

Ляґос. — Прем'єр найбільшої муринської держави в Африці Ніґерії, яка 1 жовтня ц. р. стала суверенною, Абубукар Тафана Балева, заявив спеціяльному представникові президента Айзенгавера нюйоркському губернаторові Рокефеллерові, що „ми набудемо досвід з допомогою від таких наших приятелів, як Велика Британія й З'єдинені Держави Америки. Ми ніґерці є приятелями Америки, щодо цього не може бути ніякого сумніву. Хочемо тільки, щоб ця приязнь поглибилась". Ніґерський прем'єр запевнив, що ніґерці були б щасливі, як би приїхав туди з відвідинами президент Айзенгавер, до якого він, ніґерський прем'єр та всі ніґерці ставляться з найбільшою пошаною і подивом, як до лідера вільного світу і чемпіона справи світового миру. Тафава Балева був в Америці вже в 1955 році і він згадує ці свої відвідини, як „зворотний пункт у свому думанні": до того часу — казав він — він сумнівався, як можна з'єднити в одній державі так багато племен із різними віруваннями і пересудами, в Ніґерії, поки не переконався на прикладі ЗДА, що багато різних народів, рас і вір можуть згідливо жити одні поруч із одними та творити одну націю й збагачувати своїми культурами одну спільну культуру.

Українська Хроніка

● **Доповідь ред. Романа Ільницького** на тему „Чим є а чим могла б бути українська національна група в Америці" влаштовує нюйоркський Дискусійний Клюб Круглого Стола в суботу 8-го жовтня ц. р., о годині 5.15 по полудні, в залі Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-ій вулиці. Доповідь буде присвячена проблемі включення української національної групи в американське життя і справі української участи у виборах. Перед доповіддю о год. 5-ій відбудеться вибір нової управи Клюбу.

● **Авторський вечір Лесі Храпливої** відбудеться в п'ятницю, дня 7-го жовтня ц. р., заходом Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку. Читатиме сама авторка. Початок о год. 8-й веч.

ГАММЕРШИЛД НЕ БУДЕ РЕЗИҐНУВАТИ — ВСУПЕРЕЧ ХРУЩОВУ

ХРУЩОВ ВИСТУПИВ ВТРЕТЄ НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ АСАМБЛЕЇ, ЗАЯВИВШИ НЕДОВІР'Я ГАММЕРШИЛДОВІ

Об'єднані Нації. — Нікіта Хрущов промовляв в понеділок 3-го жовтня ц. р. знову на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, зголосившись до слова під претекстом „права відповіді". Нікому він нічого не відповідав, а зате знову гостро атакував головного секретаря Об'єднаних Націй Даґа Гаммершилда, заявивши, що Совєтський Союз втратив довір'я до Гаммершилда, який нібито підтримував „імперіялістів" та виступав проти „соціялістичних" держав. Хрущов знову туманно загрозив виступленням Совєтського Союзу й інших комуністичних країн з Об'єднаних Націй, заявивши, що коли не буде переведена реорганізація Секретаріяту ОН за його пляном — себто перетворення Секретаріяту в тричленну Колеґію з правом вета кожного з секретарів — то „будемо полягати на наші власні сили в обороні інтересів миру". Зрештою, Хрущов знову атакував Західню Німеччину, знову заявив, що Совєти не погоджуються на „контролю без роззброєння, тільки на контролю після роззброєння", повторив своє домагання щодо допущення комуністичного Китаю до ОН та проголосив підтримку для альжирських арабів в боротьбі проти Франції. Що стосується зустрічі з президентом Айзенгавером, яку пропонують п'ять невтральних лідерів, то Хрущов заявив, що коли б його й Айзенгавера замкнути в кімнаті, як кардиналів під час вибору нового папи, то „всеодно не видно буде диму з комину", бо — нібито — не він, а Айзенгавер не хоче роззброєння та особливо ті кола, які оточують американського президента. Хрущов промовляв 45 хвилин і це був перший його виступ, в якому не верещав і не потрясав п'ястуками, а спокійно відчитав приготований текст.

Після обідньої перерви в нарадах Генеральної Асамблеї того самого дня генеральний секретар Гаммершилд відповів Хрущову на його заклик, щоб Гаммершилд резиґнував. Гаммершилд відмовився зробити це, заявивши, що це не справа особиста, в організації. Якщо річ ішла б про зміну особи — заявив він — то він, може, зробивби це, бо легко зректися, а важко залишатись на такому становищі. Але разом з домаганням резиґнації генерального секретаря, Хрущов зголосив домагання перетворення Генерального Секретаріяту в тричленну Колеґію із правом вета для кожного члена. Гаммершилд вважає, що це послабило б функціонування Об'єднаних Націй та що тому його резиґнація вкинула б установу Об'єднаних Націй в стан небезпечної кризи. Тому він заявив, що він буде старатися витривати на своєму становищі до кінця своєї каденції, себто до 163 року. Гаммершилд підкреслив, що Об'єднані Нації не є установою ніякої окремої держави, ані групи держав, тільки всіх членів і що він залежить від довір'я чи недовір'я більшости членів. Він не полемізував з Хрущовим та не боронився проти закидів сторонничости й підтримування колоніяльного режиму в Конґо, тільки заявив, що „хто відкликується до історії, то матиме суд історії" — натякнувши виразно на злочини Совєтського Союзу та брехливість комуністичної пропаґанди.

Заява Гаммершилда викликала овацію під його адресою збоку всієї Генеральної Асамблеї, за винятком комуністичних членів ОН. Провід у тій овації вели репрезентанти малих народів, а перший встав і почав палко оплескувати Гаммершилда туніський міністер закордонних справ Монґі Слім. Зате Хрущов знову гатив п'ястуками в стіл, хоч цим разом навіть Громико й інші підлеглі Хрущову сиділи мовчки.

Даґ Гаммершилд

Невтралістичний прем'єр Ляосу застерігається проти комунізму

Вієнціян. — Прем'єр Ляосу Суванна Фоума, стривожений — видно — закидами збоку патріотичних кол, очолюваних генералом Фоумі Носаваном, що він сприяє комуністам і його режим приготовляє комуністичне володіння, рішуче заперечив цьому. Він заявив, що комунізм — це доктрина, яка наставлена на зруйнування буддизму, а Ляос є країною буддизму. Тому Суванна Фоума запевнив, що він ніколи не допустить, щоб комунізм запанував у Ляосі. Його становище таке, що він — за його заявою — визнає комуністичний режим в інших країнах, під умовою, щоб вони не старалися поширювати комунізму в Ляосі. Суванна Фоума твердить, що найпершим завданням кожного ляоського уряду є закінчити громадянську війну в Ляосі та що мир можливий на базі компромісу з рухом Патет Ляо, який веде від років партизанку, підтримувану комуністичною партією. Прем'єр Фоума вислав двох членів свого уряду до північно-ляоського міста Самнеуа, що його здобули недавно партизани Патет Ляо. Він переконаний, що партизани визнають авторитет його уряду та погодяться на привернення ладу в тому місті.

У СВІТІ

● **Московський „Труд",** орган совєтських профспілок, жаліється на „американських піратів", які не дозволяють совєтським нібито торговельним кораблям переводити свобідно шпигунську акцію на Атлянтику. Большевики сердиті, що американські воєнні кораблі та літаки казали забратися геть кільком совєтським тралерам, які були вислані Москвою на Атлянтик із наймодернішими приладами, щоб записувати всі подробиці морських маневрів, що їх відбувало НАТО (Північно-атлянтійський пакт) на Атлянтику.

● **У Туреччині** цивільний суд затвердив рішення деяких членів Демократичної партії — розв'язати партію. Судове рішення було потрібне з уваги на партійний маєток і його долю. Демократична партія була заснована в 1945 році і правила в Туреччині від 1950 року до 27 травня ц. р., коли-то військова палатна революція змінила режим в Туреччині. Основники тієї партії з кол президентом Сеяр Баяром і пів-диктаторським прем'єром Аднаном Мендересом чекають у в'язниці на суд.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sun's, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Правильна відповідь

Ведена впродовж років большевицька демагогія не тільки загострила міжнародну ситуацію, але й настільки затруїла атмосферу, що вплинула на обниження загального дипломатичного рівня. Публічні виступи Айзенгавера і Мекміллена на Генеральній Асамблеї були наче відблисками давноминулих джентлменських часів на тлі „дипломатії", що її презентували Хрущов, Фідель Кастро, сателітні прем'єри, Тіто, ґанський президент Кваме Нкрумаг і індонезійський президент Сукарно. Різнилися виступи комуністичних і невтральних лідерів, може, формою, але зміст усіх цих виступів був повний демагогії, яка є ворогом здорового глузду і конструктивної розв'язки будь-якої поважної проблеми. Можна дивуватись, що й індійський прем'єр Неру, державний муж великого формату, не зумівши опертися атмосфері, що її плекають Хрущов і його послідовники, підписав разом з чотирма іншими „невтральними" лідерами резолюцію, зголошену в п'ятницю минулого тижня в Генеральній Асамблеї, яка закликає Айзенгавера і Хрущова до нової безпосередньої зустрічі.

Президент Айзенгавер дав правильну відповідь отим співіснувальникам, які зводять сучасну міжнародну проблематику до нібито сварки між З'єдиненими Державами і Совєтським Союзом, до нібито персонального антагонізму між Айзенгавером і Хрущовим. Це страшенне спрощування справи, це жалюгідне опростачування трагічної ситуації, в якій опинилося людство — а не тільки одна Америка — внаслідок агресивної постави червоної імперіялістичної Росії та всього міжнародного комунізму, що служить російській імперіялістичній політиці. Неру, Тіто, Нассер, Сукарно і Нкрумаг запропонували, щоб Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй вимагала безпосередньої зустрічі Айзенгавера і Хрущова, не подавши ніяких для цього передумов: на якій платформі має відбутися та зустріч, на які теми має вестися при тій зустрічі розмова, які реальні вигляди на її успіх?

Нема ніякого сумніву, що коли б сьогодні-завтра Айзенгавер подав руку Хрущову, начеб то від травня минулого року нічого у світі не сталося і начеб то не було ніяких образ на адресу президента З'єдинених Держав, на адресу цієї країни і вільного світу, — коли б ні сіло, ні впало сталося таке „замирення", то це був би новий поличник для Америки і всіх шануючих себе вільних громадян світу, новий тріюмф „дипломатії" Хрущова, в якій п'ястук, крик, лайка і брехня займають перше й почесне місце. Відколи виринула концепція конференції „на вершинах" у розумінні безпосередньої зустрічі лідерів західнього світу і Совєтів, всі західні державні мужі настоюють на попередній солідній діловій підготові такої конференції дипломатами, щоб вийшло з неї щось реальне, путнє. Большевики ввесь час цьому противилися, настоюючи на самій зустрічі, нібито від самого факту зустрічі мав прийти порятунок. Чим все це у практиці кінчається — показала Женевська конференція „на вершинах" у 1955 році, а ще яскравіше — така ж Паризька конференція у травні ц. р. Президент правильно підкреслив, що він не хоче бути „партнером у такому жесті, який може викликати тільки непорозуміння і фальшиве враження серед народів світу". Це делікатно сказане, бо насправді можна було сказати, що Президент не хоче стати партнером у видовищі, що стало б ще одною ланкою в безперервному ланцюзі совєтських пропаґандивних витівок.

Президент правильно вимагає спершу доказів словами і ділами, що Совєти хочуть „завернути на шлях мирних переговорів з виглядами на успіх". Совєти не можуть завернути на той шлях, бо це не вміщується в їхніх плянах завоювання світу. Але єдина теоретична і практична можливість відновлення таких переговорів може постати тільки тоді, коли вони побачать, що вони такі слабі, а Захід такий сильний, що їх аґресивна політика не матиме ніяких виглядів.

Свобода і рабство

Промови през. Айзенгавера і державного підсекретаря Діллона, виголошені під час шикаґівського конгресу американської Полонії, важливі й актуальні своїми ствердженнями і висновками не тільки для польської іміґрації, але й для всіх національних груп у З'єдинених Державах Америки. Одна і друга промови були відповіддю не тільки на виступи Хрущова й інших комуністичних диктаторів в ОН, але й на всі імперіялістично-загарбницькі тенденції та методи поневолення, стосовані Москвою супроти уже окупованих чи передбачених для окупації країн. Промова през. Айзенгавера була особливо важлива своїм наголошенням ваги і ролі національних традицій в розвитку й розбудові великої вільної спільноти національностей, що її творять З'єдинені Держави Америки. Обидві промови були адресовані до широкого кола не тільки національних груп в Америці, але й до народів, із яких вони вийшли, як і до всіх народів, що звільнилися вже або звільняються від колоніяльної залежности. Факт виголошення цих промов на терені конґресу польських іміґрантів був зумовлений дуже догідним збігом часу і актуальною міжнародною ситуацією.

Підкресливши у своїй промові вірність ідеалам свободи і принцип неподільности миру і свободи на довшу мету, през. Айзенгавер присвятив багато уваги національному моментові у творенні й розвитку ЗДА, стверджуючи, що всі 213 національностей, визнані американською Іміґраційною Службою, причинилися в той чи інший спосіб до розвитку цивілізації в цій країні. Дух волі об'єднав і об'єднує всі національні групи в одну американську націю, і тому — за словами Президента — кожна з цих національностей може бути горда з свого культурного і цивілізаційного вкладу в розвиток ЗДА, як і з усіх своїх національних традицій і вірувань, що їх вона принесла з собою і що лягли в основу американської могутности. Все це було можливе тільки завдяки об'єднуючій усіх вірі в Бога, на якій засновані всі принципи й ідеали взаємин між людьми і народами. Найкращою ілюстрацією панівної і провідної для всіх свободи у ЗДА през. Айзенгавер назвав факт, що в той час, як ЗДА вможливлюють постійну іміґрацію з інших країн, країни комуністичного бльоку замикають себе щільною завісою перед будь-якою іміґрацією ізсовні. Водночас із цим Президент висловився у своїй промові ясно і недвозначно за право самовизначення для всіх народів, що перебувають у ярмі тиранської диктатури.

Загрозу комуністичного рабства для вільного світу з'ясував у своїй промові державний підсекретар Діллон, гостро й рішуче засуджуючи безупинні намагання Совєтського Союзу саботувати взаємини поміж народами з допомогою демагогії, обману і дволичности. „Сьогоднішній світ, — стверджував Діллон, — стоїть в обличчі нового роду імперіялізму, совєтсько-комуністичного імперіялізму, який більш безоглядний і ганебний, як всі імперіялізми, що їх знало досі людство". Пригадавши факти поневолення східньоевропейських народів у самому Совєтському Союзі, зокрема факт здушення червоною Москвою з допомогою збройної сили незалежницьких змагань українського народу, Діллон перестеріг що цей совєтський імперіялізм, здійснюваний з допомогою брутальної сили, пропаґанди, шпигунства, „культурних зв'язків" і економічної та технічної підтримки, загрожує своєю експансією й аґресією всім народам, які, звільнившися з ярма колоніялізму, почали або починають своє незалежне існування.

Обидві промови були рішучою афірмацією ідей і тенденцій, покладених в основу резолюції Конґресу ЗДА про Тиждень Поневолених Націй і проклямування її президентом Айзенгавером в дні 17 липня 1959 року.

МОВОЗНАВСТВО — ЗАСІБ РУСИФІКАЦІЇ

Згідно з офіційно проголошеними вислідами совєтського перепису, проведеного 15 січня 1959 року, в Українській ССР на 41.869.000 населення українці нараховують 31.852.000 душ або 76.1 відсотка всієї людности і росіяни 7.400.000 осіб або 17.7 відсотка. Не зважаючи на таке відношення, засилля росіян, російської культури і російської мови в окремих ділянках громадського й культурного життя відсотково куди більше, і подекуди російський елемент здобуває уже перевагу над українським.

Яскравою ілюстрацію посиленого русифікаційного процесу в Україні може бути й така спеціяльна ділянка, як наука про мову, або мовознавство. Перегляд ситуації в ділянці українського і російського мовознавства в університетах Української ССР показує, що головним предметом дослідження і вивчання в цих „українських" університетах є російська, а не українська мова. Наявність такого стану доказують різні матеріяли в самих совєтських виданнях. Особливо характеристичний щодо цього огляд наукової праці катедр мовознавства в 1960 році, надрукований в 3-му числі за травень-червень ц. р. журналу „Українська мова в школі", органу Міністерства освіти УССР, що його видає Державне учбово-педагогічне видавництво „Радянська Школа".

І так, в Київському державному університеті ім. Т. Шевченка існують катедри і української і російської мови. Над питаннями українського мовознавства при катедрі української мови працює 10 доцентів і викладачів: П. Плющ, П. Тимошенко, Н. Тоцька, І. Кучеренко, А. Могила, А. Мартиненко, А. Коваль, В. Коптилов, В. Моренець і О. Пивоваров. В той же час при катедрі російської мови над загальними й спеціяльно російськими мовними проблемами працює 12 кандидатів філологічних наук, доцентів і викладачів: Т. Малина, А. Барзилович, М. Семенов, В. Масальський, М. Стаховський, А. Швець, М. Карпенко, М. Зарицький, Є. Самохвалова, В. Сиротіна, Н. Яковенко й Л. Колоколова. Теми їхніх праць такі: „Лексика й фразеологія сучасної російської мови", „Лексика й фразеологія роману М. Горького „Фома Гордєєв", „Мова й стиль ранніх творів Чехова" й ін.

При катедрі української мови Дніпропетровського державного університету імени 300-річчя возз'єднання України з Росією працює разом із завідувачем цієї катедри професором Ващенком 3 кандидатів філологічних наук, доцентів і викладачів — О. Давидова, В. Шадура, В. Токар — разом 4 особи. Всі вони працюють головним чином над говірками Середньої і Нижньої Наддніпрянщини. В той же час при катедрі російської мови цього ж університету працює 7 кандидатів філологічних наук, доцентів і викладачів — Г. Макарова, В. Лівшиць, О. Красильникова, П. Петрова, Ю. Стехіна, О. Шоловський й В. Ілленко, значить майже вдвоє більше, як науковців при катедрі української мови. Всі вони досліджують або мову і стиль Маяковського, або мовну будову „публіцистичних статтей" М. Горького, або „суспільно-політичну лексику Московської Руси". З Україною, чи точніше з російською мовою прозових творів Шевченка, зв'язана тільки тема однієї із праць, а саме стаття П. Петрової „Загальна характеристика основних шарів російської лексики повістей Т. Г. Шевченка".

Катедра російської мови при Львівському університеті ім. Івана Франка також якщо не кількісну, то якісну перевагу має над катедрою української мови. Під керівництвом завідувача катедри української мови доц. І. Ковалика працюють тут здебільша над питаннями граматики ще Є. Черняхівська, Ю. Редько, П. Коструба, Т. Возний, І. Ощипко, С. Криворучко й І. Петличний — разом 8 осіб. При катедрі російської мови цього ж університету працює теж 8 дослідників: проф. Є. Кротевич (завідувач катедри) Л. Коробчинська, А. Акішина, В. Петровський, Н. Каламов, М. Тихомиров й І. Галенко. Теми праць російських мовознавців у Львові основніші для мовознавчої науки, і більшість їх заплановані як посібники для студентів різних факультетів. Між тими темами й така дивоглядна, як „Мова й стиль поетичних творів Д. Бєдного".

В Ужгородському університеті є також катедри української і російської мови. При першій з них, головним чином над закарпатськими говірками, працюють С. Бевзенко, Й. Дзендзелівський й І. Пагиря. При російській катедрі працюють 2 науковці — Г. Шелюто над темою „Мовні стилі письменників Закарпаття XIX ст." і Є. Бєднова, що готує дисертацію про синтаксичні особливості оповідань А. Чехова.

В Харківському державному університеті ім. О. Горького при катедрі української мови працює 12 доцентів і кандидатів філософічних наук: Ф. Медведєв (завідувач катедри), П. Моргун, Л. Коломієць, А. Наконечний, Г. Солонська, Г. Дмитренко, О. Клименко, Л. Дараган, М. Протасов, Л. Веневцева й П. Мартем'янов. Всі вони працюють здебільша в ділянці лексикографії, а три з-поміж них готують до друку рукопис О. Потебні „Етимологічний словник російської і української мови". В той же час при російській катедрі працює 10 науковців: проф. М. Баженов (завідувач катедри), І. Кірюхіна, О. Фінкель, Л. Бикова, Є. Широкоград, Ф. Нехайчик, В. Бессдіна-Невзорова, Г. Шкляревський, Ф. Коноваленко, Л. Бузник. Для тематики їхніх праць характеристична тема дисертації останнього з них Л. Бузника п.н. „Говори російських сіл Липецького району, Харківської области".

Проблемам діялектології присвячені здебільша й праці 8 членів катедри української мови при Чернівецькому державному університеті — в.о. проф. І. Чередниченка (завідувач катедри), І. Слинька, М. Станівського, Ю. Карпенка, В. Лимаренка, М. Леонової, М. Вихристюка і В. Прокопенка. Науковці російської катедри Чернівецького університету — В. Кузнєцова, Е. Бобер, В. Столбунова, І. Карпенко, А. Звєрев, Ю. Скиба, Н. Арват, Л. Лосєва, М. Карпенко і З. Ніколаєва — усіх десять досліджують уже не тільки синтаксу творів Д. Менделєєва, мову і стиль перекладів М. Горького на українську, але навіть „говірки російських сіл на Буковині", що їх вони примудрилися знайти там, де їх ніколи не було.

В Одеському державному університеті ім. І. Мечникова доценти і викладачі катедри української мови: І. Грицютенко, Ф. Смагленко, М. Павлюк, М. Чухрій, О. Григорук, В. Дроздовський, Г. Передрій, М. Ковальська, Л. Степанюк, М. Фащенко, П. Данилко, Ф. Ткач, С. Терешко й І. Швець, разом усіх 14 — працюють здебільша над мовою українських письменників. Водночас із цим при катедрі російської мови в Одесі працює 10 науковців: доц. Н. Букатевич (завідувач катедри), Г. Міжевська, С. Савицька, А. Смольська, М. Шатух, М. Рудяков, Н. Нікуліна, Н. Рядченко, М. Ілляш і Т. Туліна. Вони досліджують мову Маяковського, Шолохова, Недогодіна і водночас із цим збирають матеріяли для опису знову ж таки ...російських говірок Одещини.

Якщо йде про старослов'янську мову, то зв'язаними з нею проблемами займаються тільки науковці деяких катедр російської мови в Україні і в основному московські та ленінградські вчені, для яких головним чином ця ділянка зарезервована. Українських науковців і дослідників від студій старослов'янської мови вилучено.

В загальному підсумки такі: в семи університетах Української ССР під сучасну пору працює — за даними журналу „Українська мова в школі" — 116 науковців, з того 57 при катедрах української мови і 59 при катедрах російської мови. Ці ж числа правлять і за один з найбільш яскравих і переконливих доказів посиленої русифікації в Українській ССР.

О. Р.

Економіка Канади в другій чверті ц. р. зменшилася на півтора відсотка

Оттава. — Статистичне бюро повідомило, що Крайова економіка Канади в другій чверті цього року зменшилася на півтора відсотка і становила $35,048,000,000 в річному відношенні в порівнянні з першим кварталом, коли вона виносила $35,558,000,00. Це перше зменшення економіки в трьох роках. Це зменшення настало внаслідок редукції продукції, бо ціна на товари залишилася майже без зміни. Крайова економіка — це вартість випродукованих товарів і виконаної праці, а крайове відношення дістаємо таким способом, що продукцію з одного місяця множимо через 12, а продукцію кварталу через 4. Цей звіт статистичного бюра знищив надію уряду, що вдасться осягнути бюджетову надвишку в цьому фінансовому році, який почався 1-го квітня ц. р. і триватиме до 31-го березня 1961-го р. Міністер торгівлі Доналд Флемінґ передбачав, що економіка мала б в цьому році дійти до $37 більйонів, бо в минулому році вона виносила $34, 597,000,000. Зменшення експорту на 8 відсотків і редукція видатків на будову домів і на інвестиції в фабриках — це головні причини зменшення економіки Канади.

А. Заплітний

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ І ТОРГОВЕЛЬНА УГОДА УНР В 1919 РОЦІ

(4)

Так само не можна повірити пізнішому державному секретареві Полкові, що державний Департамент не втручався активно до угоди ліквідаційної Комісії з українською стороною. Це твердження заперечують всі ноти Державного Департаменту та Американської Місії, включно з довірочною нотою до французького прем'єра Клемансо, щоб він унеможливив вивіз товарів з Франції.

Усі знали, що державний секретар був непримирним ворогом самовизначення народів, крім поляків та фінляндців. Українці добре пам'ятали його заяву на мировій конференції 27 червня 1919 р., в присутності українських представників Марґоліна та Панейка, що ЗДА є невідклично за неподільну Росію і проти осібної Української держави; тому від нього ніхто не сподівався об'єктивного підходу до цієї справи. Але навіть така неґативна постава не може дати жадного виправдання для його неприхованої ворожости супроти всього, що українське, особливо для його заходів, щоб навіть ліки не діставалися на Україну. Він знав, що епідемія тифу і інші недуги збирали там страшне жниво, а населення не мало жадних засобів для боротьби з цим нещастям. Це не була німецька вигадка, але була це трагічна правда, потверджена такими свідками як майор Лоренс Мартін та генерал Є. Жедвін. Україна не була в стані війни з ЗДА: навпаки, згідно з цілями тодішньої закордонної політики цієї держави, вона вела боротьбу на життя і смерть з червоною Москвою, оточена зі всіх сторін ворогами, без будь-якої допомоги від вовнішнього світу.

Все це нічого не значило в очах Лансінґа, Полка і їх однодумців. Українська „небезпека" видавалася їм загрозливішою, як большевицька. Згідно з їх переконанням, Україна поповнила непрощенний гріх, виступивши проти неподільної Росії, і за цю провину ніяка кара не була завелика і ніякий промах супроти людяности не був гідним осуду.

Не мавши супроти українців, а зосібна їхньої участи в торговельній угоді, жадного політичного чи правного арґументу, Лансінґ-Полк пішли на приховану боротьбу з нею і перенесли її на терен американської місії в Парижі, щоб авторитетом президента Вилсона, без його відома і волі, — тиснути на Ліквідаційну Комісію, щоб вона уневажнила угоду. Не треба підкреслювати, що таке поступування було вершком нельояльности супроти їхнього зверхника і його постанов, бо американська місія не мала його доручення займатися уневажненням цієї угоди.

Безкритичне захоплення неподільною Росією не дало тодішнім керманичам закордонної політики ЗДА можливости сприймати і розуміти дуже важливі факти та події закордонного та внутрішнього американського життя. Наприклад, питання, що зробити з великими складами, які залишила американська армія у Франції, справа про яку знали всі читачі часописів, була зовсім незнана Державному Департаменті. Вони нічого не чули про Ліквідаційну Комісію, хоч вона діяла на їх очах в Парижі більше як півроку. Заступник Лансінґа, Полк, не знав, що Денікін дістав від ЗДА коло 200 мільйонів долярів позики з кредитів, призначених Тимчасовому урядові, яких він не вспів вибрати за час свого короткого існування. З інших джерел знаємо, що державний секретар Лансінґ нічого не знав і про дуже важливі таємні договори Франції і Англії з Росією 1915 р., якими приобіцяно цій державі Царгород та Дарданелли і що трохи пізніше західні держави обіцяли Італії південний Тироль, якщо вона зламає союз з центральними державами і виповість їм війну. Навіть коли Ленін подав до загального відома всі таємні договори російського уряду і большевицька пропаґанда почала твердити, що західні держави так само краяли в своїх інтересах живі тіла народів, все це не знайшло дороги до Державного Департаменту. Р. Лансінґ, запитаний в сенатській Комісії закордонних справ, чи знає він щось про ці таємні договори, відповів — ні. Коли ж один із сенаторів зробив заввагу, що про це писала широко преса, він тільки здвигнув плечима.

Ще й тепер чути інколи критичні заввағи, що українські уряди не дбали про торговельні зв'язки з закордоном і не намагалися зарадити болючій недостачі ліків, взуття та інших предметів. Наведені вище документи повинні переконати цих критиків, що такі закиди не слушні. Українські уряди та їх представники за кордоном розвинули дуже жваву діяльність. Попавши на чужий і не підготований терен, не мавши ні одного приятеля, а ворогів безчисла, не раз цілі місяці без зв'язку з рідним краєм, з мінімальними грошовими засобами, а густо-часто й без них, вони зуміли перебороти первісну відмову Ліквідаційної Комісії, переконати її, Комісію Гувера, сенатора Ґаліса та Департамент скарбу в слушності українського жадання добитися такого самого партнерства, яке мали інші народи. Полк твердив навіть, що вони заливали Мирову Конференцію повінню своєї пропаґанди.

Люди і групи ментальности Лансінґа і Полка не перевелися в ЗДА. Вони глибоко закоренилися в високих урядах, в колах науки, промислу, фінансів і преси. Вони ще ніяк не помирилися з державними прагненнями української нації, і твердо стоять на ґрунті неподільности Росії, хоч цю свою лінію називають „непередрішенством". Українська суспільність повинна їм протидіяти усіми своїми силами і засобами.

СВОБОДА SVOBODA
SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65¢.

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік	$12.00
На пів року	6.25
На три місяці	3.25

В Джерзі Сити і закордоном:

На рік	$14.00
На пів року	7.50
На три місяці	4.00

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

ОНО

У НАШОМУ ВИМБЛЕДОНІ

(6)

Продираюся крізь кордон глядачів саме в момент, як Мотря Воєвідка (КЛК — Ню Йорк, могутнім фіналом перемагає в запливі (яке модне слівце?!) на 50 м. довільним стилем. Враження малої „Української Олімпіяди" справляє момент представлення трьох перших у конкуренції. Коли смаглява нюйоркська русалка, в товаристві своїх дружок з другого й третього місця, виступає на найвищий щабель „олімпійського стадіону", раптом відчуваємо, що ... нема що заграти на знак тріюмфу (на Олімпіяді грають національні гимни — тут такий був би ні при чому). Коли нарешті ми дістанемо якийсь тріюмфальний спортовий марш? Коли знайдуться автори текстів, композитори й видавці, які — візьмуться за такі пісні - марші? Маємо стільки спортових імпрез, спортових успіхів — чому все те має приходити і проходити так пісно (коли ми такі пісенні)? ... Автор цих слів два роки тому написав „Марш футболістів" і передав для зроблення музики Стефкові Гуміліовичеві (привіт до Торонта). Дотепер — я й не дивуюся, — бо композиторові 1) треба за роботу заплатити, а 2) він хоче знати, хто річ видасть — дотепер довкола справи гробова тиша ...

В іншій жіночій конкуренції стартерові, інж. Рублеві, двічі затинається револьвер. Бідні дівчата не видержують нервово й, після „На старт", „Готові" — без пострілу, як жабки плюмкають у воду.

Серед чоловіків ревеляцію ч. 1 постачає Юрій Граб й „дужим помахом крил" випереджує конкуренцію й — за одним махом — за себе й за свого тенісового брата — доказує, що граб — „тверде дерево". Честь плавацької „еміграційної войни" рятує перемогою на 100 м. клясичним стилем Юрій Купчинський. Потім усе накриває нічка і спорт — деякий закінчивши, деякий не закінчивши свою симфонію — йде „на банти". До голосу доходить розвагова частина — козирем стає слово „веселитися" й його „Веселий Львів".

Телевізія — куди пливе цей корабель?..

Після вечері спішуся викупатися й переодягнутися, щоб трохи вийти між люди. Хочеться пити (скільки наш брат напився тієї дини!?), але не алькоголь. Я п'яний від двох перемог. Який безнадійно - молодечий той спорт, з усіма своїми „кратвецькими додатками"!?.. На 51-му році життя перемоги смакують також, як у 10-му, після них так же само хочеться „йти на люди" — як колись, у травні спортового розквіту...

Виходжу з хати й до моїх вух долітають слова відомого шляґера, наспіваного на пластинку нашим Морісом Шеваліє — Юрком Лаврівським. Як дивно звучить пісня туги серед лісу „Союзівки". Мій „Львів" далеченько від „Веселки" — мене, заприсяженого західняка, вражає, що будинок „Львів" положений дальше від центру „Союзівки", ніж „Київ"! ... Але йду далі й, за піснею, чую брава й вигуки глядачів — Боже мій! — адже, то не пластинка!?.. То живий Лаврівський співає! Сьогодні виступ „Веселого Львова" — тут і дружина Лаврівського, „вічна Ірка" й Пінот Рудакевич і співачка Марійка Лисяк...

Бігом кидаюся до „Веселки" й — під згуки „Кохання наче грипа" — впадаю на панораму, якої хіба ніколи не забуду... Обвішаний жовтими світлами будинок „Веселка", тепер, обліплений народом, таки справжній „ковчег еміграції". Він повагом пливе в час і простори буття ... Синя вода басейну править за фрагмент океану, що відділює нас від материка ... А, по другому боці води, вичаровані уявою постаті співців колишнього „Веселого Львова" ... Ось Вам символіка — ось телевізійне серце - душі і дійсна дійсність водному!.. Хто сумнівається, що вони справді тут, може звернути свої Хомині очі в дзеркало води — там бачитиме відбиту горі-ногами відбитку їхньої плоті ...

Я прогавив уже співомовки „Ох, та „Союзівка" Пінота-Рудакевича (текст Оксани Рудакевич), прогавив в'язанку пісень Юрія Лаврівського, народні пісні Марії Лисяк, разом із славним уже „Рушничком", і монолог Ірини Лаврівської, її власного авторамен-ту, п. н. „Спортсменка". Проте я не нарікаю — і те, що я ще захопив, сповнило мене тим самим духом і перенесло в ту тіснувату залю у Львові, де півтора десятка років тому „Веселий Львів" допомагав нам пробитися там крізь невеселі часи й небезпеки між східньою Скиллою та західньою Харибдою — і, не вменшаймо заслуг цього ансамблю! — відвойовувати наш спольщений український Львів. Я чув уже два десятки разів геніяльні „Клопоти жонатого" (слова й музика Курочки) в виконанні Ю. Лаврівського, — проте, я спрагло слухав його двадцять перший раз і так же само спрагло слухатиму сто - перший ...

Який несамовито природний львівський „Юзько", з филаделфійською вимовою, з Пінота - Рудакевича в Лисяковому монологу „Спутнік" (за цю природність я готов простити йому його мистецтвохульський висказ у Лорейні, Огайо, з 1952-го року: „Знавши добре свою роль, я можу на сцені грати найтрагічніші речі й думати про ... котлети!.")?!.. Яка неповторна своєю провокативною елеґантністю (чи елеґантною провокативністю) „наша Ірка" - Лаврівська — все одно, в своїй природній, чи демонічній ролі (як от „Відьма" Л. Полтави) чи в заповіді-анонсі!?.. А Марія Лисяк витягне з Вас — п'ятидесятирічного українця й одинадцятирічного американця — Ваше серце й душу свою піснею „Я котіла б таки повернутись" (слова її чоловіка, Олега Лисяка).

Щойно постріл „агітатора-провокатора" „Веселого Львова" в Америці, згаданого Олега Лисяка, в фіналі програми, будить Вас з зачарування. А Ірка Лаврівська, яка майже за вуха притягає перед публіку акомпаньятора Гентиша, остаточно подякою документує, що програма покінчена й що пора слідкувати за наказом стартера Лисяка: „До бари ... на старт!.. Готові! Руммм!" (цим разом пістоль „Союзівки" не затявся).

ДОПОМОЖІТЬ ВДЕРЖАТИ І РОЗБУДУВАТИ ДЛЯ НАШОЇ ДІТВОРИ РІДНУ „ВЕСЕЛКУ"! ПОШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ПОЖЕРТВУ НА ФОНД „СВОБОДИ"!

Володимир Радзикевич

РІДНА КНИЖКА, ЯК ОСНОВНИЙ ЗАСІБ ВИХОВАННЯ

Сіре й убоге було б життя; обмежені були б обрії людської думки, неможливий поступ людства, якби не книжка. Вона і мудрий, повний досвіду вчитель, і щирий дорадник, і добрий товариш, і вірний друг, що вміє поділитися з людиною щасливими хвилинами її життя і вміє розрадити в горю.

В Україні оцінювали належно вартість книжки, її значення в людському житті. У „Збірнику кн. Святослава" з 1076 р. читаємо таку думку: „Прикрасою для вояка є зброя, для корабля вітрила, для праведника — читання книжок". В іншому збірнику, назва якого „Ізмарагд", висловлена така думка: „книга глубини моря подобна; в нюже понирающе бісер із носят драгій", або, в переспіві І. Франка: „книги — морська глибина; хто в них пірне аж до дна, той, хоч і труду мав досить, дивнії перли виносить".

У збірнику „Бджола", що містить ряд сентенцій на різні теми, зустрічаємо цікавий анекдот про вартість книжки та вартість літературної творчости: Сіцілійський цар запитав Ксенофонта, що він думає про Гомера, і коли Ксенофонт почав ганити Гомера, той запитав: „Скільки ти маєш рабів? „Двох, — відповів Ксенофонт, та й тих ледве я можу вигодувати", Тоді сіцілійський цар промовив: „А не соромишся ганити Гомера, що й по смерті годує тисячі людей? Тут цар мав на думці співаків, що співали Гомерові пісні.

Факт, що такі думки появляються в Україні вже на заранні її історичного життя, прекрасно засвідчує давнину української культури.

Коли ж для дорослих старших людей книжка є такою дорогоцінністю, тим більше значення вона має для молоді і тим більше вона їй потрібна. Книжка часто формує психіку молодої людини, впливає на розвиток її почувань, її уяви, поширює її знання, розбуджує естетичні схильності, витворює в неї етичні й моральні цінності, розбить характер, заохочує до високих поривань, вирішує не раз її життєву долю.

Тому придбання доброї лектури для дітей і для молоді — справа першорядної ваги, тому українська книжка для дітей і для молоді — одне з найважливіших завдань не тільки батьків, опікунів і виховників української молоді, але й усієї української спільноти в країнах вільного світу, *всього українського громадянства:* письменників, видавців, меценатів української культури, товариств, організацій. Жура, щоб українська молодь дістала в руки добру українську книжку, висувається як жура всієї української громади у вільному світі, бо книжка першорядний засіб у вихованні молоді. А яка молодь, така майбутність народу.

Про рідні землі, Бог дозволить, доведеться говорити згодом.

Як розуміти слова: „добру книжку"? Добра книжка це такий літературний твір, що служить ідеям правди, добра і краси, що їх поєднує в одну гармонійну цілість. Не є добрий твір, що противиться названим ідеям, що йде врозріз із принципами християнської етики й моралі; не є також добрим твір, в якому правда в обрядах життя, чи то сьогочасного, чи минулого — викривлена. Не може бути, отже, добрим твір, у якому славиться „квітуче, щасливе життя" там, де неволя і тіла і думки, хоча б форма такого твору була бездоганна, блискуча, хоча б талановитість автора була безсумнівна.

Тільки такі твори, автори яких стоять на позиціях добра, правди і краси, мають ціну у вихованні молоді.

Поруч із тим українська книжка має ще й іншу мету, інші завдання. Вона має нагріти серця молоді любов'ю до країни її дідів і батьків, розгортаючи перед її очима красу України, відтворюючи світлі часи колишньої її слави, відкриваючи скарби українських національних традицій, української національної культури. Цю високу виховну мету можна буде осягнути тоді, коли українська книжка і своїм зовнішнім виглядом, і своїм змістом зацікавить молодь, розбудить в ній любов і пошану.

Перші кроки в тому напрямі робить дім: батько, мати, опікуни, розбуджуючи вже у найраніших роках дитини її зацікавлення книжкою, її пошану для неї добором книжок із гарними, цікавими ілюстраціями, з естетичним виглядом, щоб уже на перший погляд книжка робила миле враження.

В дальших роках життя дитини легко вже її зацікавити і змістом. На цьому ступені розвитку дитини найкращий для неї світ — це далекий, таємний, чарівний світ казок. Казка переносить дитину з сірої буденщини в прекрасний, буйний світ уяви з чародійними зелами, цілющими джерелами, в якому звірята і пташки говорять то людською мовою, в якому то правда, добро тріюмфують над неправдою і злом.

І тим краща, тим вартніша казка, чим ясніша, чим сильніша в ній перемога добра над злом, правди над неправдою, краси життя над його поганню. У великій мірі стають уже тут у пригоді наші дитячі журнали, в першу ж чергу „Веселка", і дитячі кутки в пресі, як напр. у Філадельфійському журналі „Наше Життя".

Але приходить час, коли дитина йде до школи. Тепер уже приходить спільна праця дому і школи в доборі лектури та її контролі. Думаю про школи українознавства в тій глибокій вірі, що скрізь при більших українських скупченнях такі школи існують поруч із школами прилюдними, католицькими та парохіяльними.

І дім і школа виказують молоді, що українська книжка не уступає місця книжкам іншими мовами; що українська книжка багата в пригоди, у високі, гарні приклади героїзму, саможертви; що вона говорить про українську землю, про Україну, про її славну минувщину, про героїчні діла тих, що проливали кров за її щастя, за її долю.

У зв'язку з повищими думками та їх кінцевим вислідом насувалися б такі завдання перед українським громадянством:

а/ перед письменниками:
присвятити увагу і творчість також і дитячій літературі та літературі для старшої молоді. Є, дякувати Богові, в країнах вільного світу українські письменники, наділені Божою іскрою таланту, які могли б при добрій волі дати прекрасні речі для дітей і для молоді, як це робили колись і І. Франко, і Леся Українка, і багато інших. Тим часом, як виказує зіставлення української літературної продукції за 1959 рік у вільному світі на 24 *позиції поетичних* творів і 38 позицій прозових творів (оповідань і повістей) для старших — дитяча література займає тільки 7 позицій! (Под. Богдан Кравців: Українська літературна продукція в 1959 році. „Свобода" 1960, ч. 29)

б/ перед видавцями й видавничими кооперативами:
піти назустріч і письменникам і громадянству у виданні творів дитячої літератури й літератури для молоді. Без сумніву: найкраща розв'язка була б тоді, коли б ОПДЛ могло розбудувати велике видавництво, гарно розбудоване й гарно вивінуване, щоб посвятило свою увагу виключно виданням для дітей і молоді;

в/ перед меценатами української культури:
підтримати видавничий рух, щедрою рукою допомогти до оснування центрального видавничого товариства для видань книжок дитячої літератури;

г/ перед товариствами й організаціями, передовсім організаціями молоді („Пласт" СУМА):
подбати, щоб скрізь по всіх більших скупченнях української громади повстали окремі, щиро й уміло ведені українські бібліотеки для молоді;

д/ перед батьками і опікунами:
подбати, щоб у кожній українській хаті, де є молодь була домашня українська бібліотека, в якій поруч із шкільними підручниками й періодичними дитячими журналами найдуться цінні книжки, призначені для дітей і молоді;

е/ перед загалом громадянства:
підтримувати українські видавництва й купувати українські книжки.

Тільки при таких збірних зусиллях є можливість дати українській дітворі й українській молоді добру українську книжку, що допоможе осягнути високу мету у вихованні молодого покоління. А тією метою виховання є виховання такої української молоді, яка при вірному, щирому й совісному виконуванні всіх обов'язків супроти країни, що дала її батькам і їй безпечний захист і вільне життя, не забуде про країну своїх дідів і батьків і своїм знанням, характером, працею, змаганням, жертвою, допоможе їй здобути волю.

Ніксон закидає Кеннеді послаблювання ЗДА; Кеннеді твердить, що республіканці ведуть країну до депресії

Шарлотт, Північна Каролайна. — Віце-президент Ричард М. Ніксон в дні 3-го жовтня вів виборчу кампанію в кількох містах Північної Каролайни і заявив 12,000 слухачам в Шарлотті, що республіканці є „за те, щоб збільшити силу ЗДА, а наші противники послаблюють становище цієї країни". Ніксон закликав виборців, щоб стояли разом із тими, „які дбають про силу ЗДА". Віце-президент казав, що демократи, які ухвалювали демократичну виборчу плятформу вліті в Лос Анджелесі, не мають права звертатися до демократичних виборців із закликом, щоб вони за них голосували, бо ті демократи із Лос Анджелесу втратили право називатися демократами. „Томас Джеферсон, казав Ніксон, обернувся б у гробі, коли б почув те, що радять робити такі демократичні дорадники, як конґресмен Бовлз і професори Ґелбрейт та Шлезінґер", бо те, що вони радять робити, не погоджується з програмами Джефферсона, Джексона і Вилсона. Кеннеді сказав, що виборці мають голосувати на партію, а не на особу кандидата, а Ніксон казав, що виборці мають мати на эці добро Америки, а не партії. —

Сенатор Кеннеді 3-го жовтня вів виборчу кампанію в промислових районах стейту Ілиной і в своїх промовах твердив, що республіканці ведуть ЗДА до нової депресії, як це було за президента Гувера. У Спрінґфілді його слухали 8,000 осіб, головним чином студентів місцевого університету. Кеннеді казав: „Я не хотів би бачити, щоб ця країна в 1961-му році була в економічній депресії, як це було в 1932 році, коли вперше виграв був вибори президент Ф. Д. Рузвелт, який застав економічну депресію по Гувері". В тому районі ,де промовляв Кеннеді, є поважне число безробітних, коло 30,000 осіб, що становить 17 відсотків всіх робітних сил.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього,
дня 19-го серпня 1960 р., відійшов від нас у Вічність
Наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО,

бл. п. МИРОН МОСОРА

кол. нотар у Богородчанах,
Станиславівщина.

Прибиті важким горем, через болючу для нас Втрату — цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку всім Тим, які словами глибокого співчуття, розради і потіхи, дали нам доказ пошани і любови ближнього, та своєю присутністю на Панахидах, Парастасі і похоронних Богослуженнях, віддали свою останню християнську прислугу Покійному.

Ми вдячні Тим, що не жаліли ні труду, ні часу та прибули на Похорон із Канади та далеких околиць ЗДА.

В першу чергу дякуємо Веч. Отцям Ю. Кочержукові, М. Притулякові і Д. Библові за переведення похоронних обрядів, та о. І. Балі і о. Д. Библові за справжню духову опіку в днях важкої хвороби Покійного.

Ми глибоко вдячні Вп. П-ні Бемковій і Панам д-рові В. Бемкові та мґр. Б. Геврикові за зворушливі слова оцінки та пошани для Покійного, виголошені над Його домовиною.

Щиро дякуємо всім Рідним, Приятелям, Знайомим, Установам, Організаціям та Працівникам УНСоюзу і „Свободи", що жертвували вінки та квіти, що склали пожертви на Служби Божі та датки на народні цілі. Зокрема дякуємо Членству місцевих Відділів „Самопомочі" і Союзу Українок Америки, що зорганізовано взяли участь у похоронних відправах.

Дякуємо хорові „Трембіта", що своїм співом, любителем якого був Покійний, звеличав набожність відправ. Вп. Панам, які несли домовину — наше щире Спасибіг.

Дякуємо нашим Приятелям і Знайомим, які письмено чи усно зложили вислови співчуття у нашому безмежному болю.

Одночасно складаємо найсердечнішу подяку д-рові Б. Олесницькому за дбайливу, витривалу та віддану безінтересовну лікарську опіку. Також дякуємо д-рові Я. Миндюкові за відвідини Покійного в часі Його недуги.

За все це — нехай Всевишній Господь наділить Вас усіх своїми ласками та винагородить сторицею.

ДРУЖИНА і ДОНЬКИ

†

З Волі Всевишнього
відійшла від нас у Вічність
дня 9-го вересня 1960 р., у Луці, пов. Самбір,
Західня Україна,
Наша Найдорожча МАМА,

**бл. п. Доміцеля ОРТИНСЬКА
з дому Луцька**

проживши 74 роки.
ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!
Горем прибита РОДИНА

Увага! Увага!

МАЙНЕРСВІЛ, НОРТГЕМПТОН, АЛЛЕНТАВН, СКРЕНТОН, АЛЕФАНТ!

В неділю, 9-го жовтня 1960 р.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. ЮРІЯ — в МАЙНЕРСВІЛ

— обходитиме —

40-річний ЮВІЛЕЙ

Свято почнеться — в год. 10:00 ранку

УРОЧИСТОЮ СЛУЖБОЮ БОЖОЮ,

яку відправить

Високопреосвященніший Владика
Митрополит ІВАН ТЕОДОРОВИЧ,
в сослуженні довколишнього ДУХІВНИЦТВА.

Перед Службою Божою буде

ПОСВЯЧЕННЯ НОВОГО ІКОНОСТАСУ.

Під час Служби Божої співатимуть три хори, а по Службі Божій відбудеться

БЕНКЕТ ТА КОНЦЕРТ

До ласкавої участи запрошуємо все Громадянство Майнерсвіл та сусідніх наших Громад.

Прот. о. В. КОВАЛЕНКО — настоятель
та ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАН.-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ міста НЮ ЙОРКУ

Відділ Українського Конґресового Комітету Америки

— влаштовує —

в неділю, дня 9-го жовтня 1960 р.
в год. 6:00 вечером
у великій залі
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
ч. 140-142 Друга Евеню — в Ню Йорку

ПОЛІТИЧНЕ ВІЧЕ

в справі виборів

ПРЕЗИДЕНТА, ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТА, СЕНАТОРІВ, КОНГРЕСМЕНІВ.

Ціллю Віча є докладно поінформувати американських українців про значення виборів, конечність масової участи в них, а також про приписи в справі реєстрування та самого голосування.

На Вічу виступлять з короткими інформаційними доповіддями: д-р Роман ОЛЕСНИЦЬКИЙ — „Загальні інформації про вибори", адв. Володимир СТЕК — „Демократична Партія", адв. Михайло ПІЗНАК — „Республіканська Партія". Головну доповідь виголосить ред. Роман ІЛЬНИЦЬКИЙ. Є передбачена участь американських конгресменів.

Крім цього, на Вічу будуть схвалені відповідні резолюції з протестом проти поневолення України московською комуністичною імперією.

Тому, що в Ню Йорку не маємо Українського Республіканського Клюбу, після Віча відбудуться ОСНОВУЮЧІ ЗБОРИ КЛЮБУ.

ПРОСИМО ПРО ЧИСЛЕННУ УЧАСТЬ.

Український Літ.-Мистецький Клюб
в НЮ ЙОРКУ

Неділя, 16-го жовтня 1960 р.
в год. 12:00 вполудне

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ МАЛЯРСЬКИХ ТВОРІВ

НАДІЇ СОМКО,

абсольвентки Київського Інституту,
що недавно приїхала до Ню Йорку з Аргентини.

Виставка триватиме
до НЕДІЛІ, 30-го ЖОВТНЯ включно
і буде відкрита
ЛИШЕ у НЕДІЛІ — від год. 1:00 до 9:00 вечора
і по СУБОТАМ — від год. 8:00 веч. до 10:00 вечора.

Український Літературно - Мистецький Клюб
в НЮ ЙОРКУ

В суботу, 29-го жовтня 1960 р.

Вісімнадцятий Літературно - Мистецький ЯРМАРОК

Участь беруть:
БАГАТО ВИКОНАВЦІВ З-ПОЗА НЮ ЙОРКУ.
ВЕЛИКА І РІЗНОМАНІТНА ПРОГРАМА.
ПОДРОБИЦІ ПІЗНІШЕ.

У Перші Роковини Трагічної Смерти
Голови Проводу Організації Українських Націоналістів

Сл. п. СТЕПАНА БАНДЕРИ

— СКЛАДАЄМО —

ПОКЛІН БОРЦЕВІ, ЩО ВПАВ ЗА ДЕРЖАВНУ ВОЛЮ УКРАЇНИ

У СУБОТУ, дня 15-го ЖОВТНЯ 1960 р.
в год. 8:00 вечора

в усіх українських церквах будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ і ПАНАХИДИ

ДЕНЬ 15-го ЖОВТНЯ 1960 р.
встановлено для усього членства Організацій Українського Визвольного Фронту, як

ДЕНЬ ЖАЛОБИ

До об'єднання в національній скорботі закликають

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ
СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ
УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ
ТОВАРИСТВО б. ВОЯКІВ УПА
УКРАЇНСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПАБНА
ТОВАРИСТВО СТУДІЮЮЧОЇ МОЛОДІ ім. М. МІХНОВСЬКОГО

ЗІ СПОРТУ

„Чорноморська Січ" — Нюарк приготовляється до сезону

„Чорноморська Січ" — Марітімо 1:1

В неділю 25 вересня ц. р. „Чорноморська Січ" розіграла другі товариські змагання цього сезону, ремісуючи. В противенстві до минуло-недільних змагань проти Айріш-Амерікен с. ц. (5:1 в користь „Січі") тим разом „Січ" заграла слабше, без ясної системи гри, хоч і в першій і в другій половині гра велася здебільша під воротами противника. Яснішими пунктами в „Січі" від часу до часу проявлялися: Дуткевич, Марчук і частинно Гура. Каздоба — оперуючи майстерно „головками" і грою взагалі виявляє, що, або з нього дійсно виросте змагун високої кляси, або що це все, що він може.

Все таки в основному цьогорічний склад „Січі" виглядає цікавий і здібний до неодної несподіванки, особливо молоді: Дуткевич, Гура, Каздоба, Жолудко, при досвідчених Марчукові, Луценкові й інших, можуть довести неодному „песимістові", що талановитими змагунами є не лише ті, що носять чужі імена, або лише ті, що родилися на Україні і там уже грали футбол, але що можуть бути добрими змагунами і ті, що вже тут повиростали. Ми переконані, що наші молоді українці і в Филаделфії, в Нюарку і в Ню Йорку і де хочете, такі самі, добрі або злі, як різні інші чужі грачі. Треба дати їм тільки шансу, трохи серця, трохи відваги і напевно не посоромимося їхніх успіхів. Над цими справами варто подумати трохи глибше і спортовим діячам і спортовій публіці.

„Січ" має майже в цілості український склад і ми глибоко віримо в неї і в її сили...

Крім першої дружини „Січ" і цього року буде мати ще й дружини юньйорів та учнів. Віримо, що і нова Управа доложить зусиль, щоб їх осяги були замітними і в цьому році. Бо праця в спортовому клюбі це не лише „насолода", коли клюб грає і виграє, але також і охота відмовити собі неодної „приємности", коли хочемо, щоб добре ім'я нашого клюбу і надалі вдержувалося і жило. (ix)

Чорноморська Січ, Нюарк — Марітімо 1:1 (0:0)

Після перемоги 4:0 над Айріш Амерікен минулої неділі, Чорноморська Січ відбула свої чергові товариські змагання тим разом проти реорганізованого Марітіма. Змагання ці проходили під знаком відходу одного з кращих змагунів Січі на службу „дядька Сема", яким був наш знаменитий Д. Хромовський. Минулого року Хромовський з цією самою командою в лігових змаганнях здобув 7 воріт, де і вислід дня був 7:0

В цих змаганнях знову таки Хромовський здобув одинокі ворота для своєї команди, чим вирівняв ведення Марітіма 1:0.

Наша команда в цілості заграла краще противника, про що і свідчить вислід корнерів 9:3 для Чорноморців.

Одначе були деякі недотягнення, яких слід позбутися нашим молодим змагунам, якщо маємо очікувати значних успіхів.

Задні лінії команди вив'язалися добре, однак лінія помочі, як і напад, грали дещо хаотично. Був замітний брак співпраці між лінією помочі і нападом, задовге придержування м'яча Дуткевичем, та штивність нападу, який чомусь іде рівною лавою під ворота противника і цим наражує себе на тісне криття обороною.

Поза цими недотягненнями наша цьогорічна команда підсилена кількома знаними змагунами буде гарною репрезентацією українського Нюарку. Надіємось, що в найближчих змаганнях поодинокі змагуни позбудуться непотрібних звичок, шкідливих продуктивній грі, а тоді зможемо бути певні про одне з кращих місць в місцевій Мейджор Лізі.

Склад команди: П. Бенедетто, Р. Презимірський, Б. Марчук, Т. Понось, А. Жолудко, В. Каздоба, Дуткевич, Е. Кіралі, М. Гура, Д. Хромовський, Т. Паук, З. Шпон, С. Доманіс і А. Кальорін. Суддя Лісевич. Глядачів понад 300.

Крім команди сеньйорів, Т-во виховує команду юньйорів і команду учнів, яка змагається в Німецько-Американській Лізі.

О. Твардовський

„Тризуб" Фила. — „Юрік Тракерс" Фила. 9:3 (4:2)

Филаделфія, 25 вересня. — На грищі „Лайтгавзу" відбулися товариські змагання чемпіона ЗДА „Тризуб" з дружиною „Фила. Юрік Тракерс". Вислід 9:3 (4:2) в користь „Тризуба".

Змагання ці були підготовчими для „Тризуба" до лігової кампанії сезону 1960/61. Склад „Тризуба" некомплетний та експериментальний: Варварук, Смолинський, Мек Фарленд — Пеґерер, Рач, Варґа II — Дідріксен, Яковина, Нога, Длуґош, Кравець. З минулорічного складу бракувало Кампа, Ілая, Ферріка, Стона та Санчеза, що й примусило менаджера п. Кожевівського пересунути Дідріксена, Кравця і Яковину на інші, як звичайно, позиції.

Гра виявила ще деякі браки в грі „Тризуба", головно в ділянці скорого старту до м'яча. Цьому, зрештою, немає чого дивуватися, зваживши, що це перші змагання нашої дружини по трьох місяцях літньої перерви. Вичувається, що ударна сила „Тризуба" буде великою в новому сезоні. Вислід: 9:3 зі зміцненим в цьому сезоні „Юриком" вказує на це. По доповненнях „Тризуба" першоклясними змагунами (Носіс, Камло, Манджіні, Павлишин, Бородяк) та по повороті інших змагунів на властиві їм позиції, сподіваємося побачити вже в перших змаганнях за мистецтво АСЛ проти „Фол Ривер" дружину високої кляси, яка з успіхом оборонить звання футбольного чемпіона ЗДА.

У змаганнях проти „Юрика" Яковина здобув 5 воріт, Длуґош 2, Дідріксен одні й одні самовбивчі. Нога виразно себе ощаджував, що є може й оправданим у змаганнях з „Юриком". **М. Р.**

УАСТ Рочестер — Ренджерс 9:2 (5:1)

Закінчивши минулий сезон на передостанньому місці, рочестерці цього сезону взялись добре до роботи, бо в двох змаганнях нового сезону стріляли 18-цять ґолів, а дістали всього 3 (три). Перші змагання проти Сиракюз С.К. 9:1, та проти Ренджерс 9:2. Цей вислід не тішить нас тільки тому, що він є високим, але також тому, що здобувають його цим разом самі українці без помочі хоч би одного не-українця. Вище згадані змагання були проти слабших дружин місцевої ліґи, але віримо, що змагуни при співпраці менаджера С. Ольшанського та проводу Т-ва здобудуться на дальші перемоги та кінець-кінців за десять років існування здобудуть чемпіонат ліґи. Ми здобували мистецтво нашої округи за чашу Асоціяції, сягали по аматорську чашу Америки, а в лідзі занимали друге чи третє місце, але ніколи першого (офіційно), бо навіть, як ми його здобули, „добрі судді та члени проводу ліґи" все постарались про те, щоб знайти якусь видуману похибку та нам це перше місце „офіційно" відібрати.

Склад УАСТ — М. Бабюк (Орест Бабюк), Я. Дащчишак, Є. Лой, Д. Мельник, В. Камад, М. Катинський, П. Луцишин, Д. Завадівський, В. Лілітка, В. Латюк, Д. Тимченко, Д. Когут, Я. Сокерник.

Микола Сіна

Филаделфійський „Тризуб" розпочав футбольний сезон видатною перемогою над Фолл Ривер

Филаделфія. — У футбольних змаганнях, що відбулися тут в неділю 2 жовтня ц. р., филаделфійський Тризуб переміг американську футбольну команду у відношенні 5:1, до половини 2:0. Команда Фолл Ривер грала у своєму найкращому складі, а Тризуб грав без Рача, Ілая і Кампа. Зате дебютували в складі Тризуба три нові змагуни, спроваджені з Арґентини: Микола Павлишин, Герман Ніс та Павло Мандзікі. Гра велася увесь час із перевагою Тризуба, який дуже успішно атакував ворота противника. Свою низьку програму Фолл Ривер завдячує знаменитому воротареві та лівому оборонцеві. Ворота для Тризуба стріляли: Мандзікі — 2, Ніс — 1, Длуґош — 1 і Нога — 1 (з карного). Глядачів було яких 2.500. Фолл Ривер є одною із найсильніших футбольних команд, і тому недільну перемогу вважають у спортових колах великим успіхом Тризуба.

Українське Лікарське Т-во приготовляє видання свого Альманаха

Ню Йорк. — В минулу середу 28 вересня ц. р. Головна Управа Українського Лікарського Товариства в Америці з головою д-ром Богданом Макарушкою на чолі покликала до життя Видавничу комісію для видання „Альманаха українського лікаря на еміграції". Комісію очолює д-р Тома Лапичак з Шикаґа, а в її склад входять д-р Ростислав Сочинський, обраний наступний голова УЛТА, і д-р Роман Осінчук, головний редактор „Лікарського Вісника". „Альманах" передбачений на 350 сторінок і він міститиме цікаві матеріяли із історії українського лікарського організованого життя в Україні і на еміграції, про сучасний стан українських лікарів та їх вклад в загальне українське життя, матеріяли про УЛТА і його Відділи та про його дотеперішню працю. Головна Управа закликала Управи Відділів та загал свого членства до моральної та матеріяльної підтримки праці Редакційної Комісії.

Люмумба знову атакує Бельгію, Францію, ЗДА й Об'єднані Нації

Леопольдвіль. — Після довшого часу перебування в тіні, конґолійський демагог Патріс Люмумба, що називає себе ще прем'єром Конґа, виголосив велику промову на бенкеті в команданта ґвінейських військ в столиці Конґа, генерала Лянсани Діяни, з нагоди других роковин незалежности Ґвінеї. Ґвінея — єдина з-посеред давніх колоній Франції, яка відразу відірвалась від зв'язків з Францією і Заходом та пристала до комуністичного бльоку. Це сталось завдяки її лідерові, муринові Секу Туре, який був колись одним із лідерів комуністичного робітничого руху у Франції та після того перейшов спеціяльний вишкіл у Москві. Згаданий ґвінейський генерал хоронив Люмумбу у своїй кватирі, коли Люмумбі грозило арештування його конґолійськими противниками. Персональну охорону Люмумби переводять ґанські вояки. Ото ж Люмумба в тій своїй промові твердив, що загроза громадянської війни в Конґо прийшла внаслідок інтриг Бельгії, Франції і З'єдинених Держав, які наспілку не хотіли допустити, щоб багаті зложжа урану в провінції Катанґа дістались — може в руки Совєтів. Тому названі три держави — твердив Люмумба — знайшли слухняного їм слугу в особі катанґського президента Мойсе Чомбе. Люмумба впевняв, що він не є ворогом президента Касавубу і що „може завтра-післязавтра" вони знову подадуть один одному руку. Зате він промовчав зовсім особу полковника Жозефа Мобуту, який покликав до життя новий уряд у постаті Колеґії високих комісарів, з виключенням Люмумби, але який пропаґує конференцію круглого стола в Конґо для замирення ворогуючих його проводирів.

Федеральний уряд домагається уневажнення виборів у Спілці Моряків Торговельної Фльоти

Ню Йорк. — Федеральний уряд розпочав у понеділок дня 3 жовтня заходи для уневаження вибору Джозефа Каррана на президента Спілки Моряків Торговельної фльоти, як теж вибору 74 інших членів екзекутивного і надзірного проводу цієї спілки. Виходячи з постанов Акту Лендрума-Ґріффіна з 1959 року, секретар праці Джеймс П. Мічел подав до федерального дистриктового суду в Ню Йорку скаргу із обвинуваченням провідників спілки в недотриманні встановлених законом приписів під час проводжування цьогорічних виборів. У цих виборах Джозеф Карран одержав 18,949 голосів на всіх 40,000 членів спілки, а його контркандидати 2,094 і 1.410. Мічел оскаржив Каррана й інших членів проводу спілки головним чином в порушенні постанов про таємність виборів, в незаконній дискримінації кандидатів, у використовуванні фондів спілки на виборчу кампанію в користь деяких кандидатів. Карран назвав заходи федерального уряду спробою політичного застрашення, застосованого буцімто проти нього, як прихильника кандидатури Джана Кеннеді на президента ЗДА.

Західня Німеччина зриває торговельні взаємини з Східньою Німеччиною

Бонн. — Західньо-німецький уряд на своєму спеціяльному засіданні в минулу п'ятницю 30 вересня ц.р. рішив зірвати з днем 1 січня 1961 року торговельні взаємини з Східньою Німеччиною, якщо до того часу східньо-німецький комуністичний уряд не відкличе розпорядків, що утруднюють комунікацію західніх берлінців і західніх німців із східньою частину Берліну та Німеччини. Торговельний оборот між двома частинами Німеччини становить річно кругло пів більйона долярів. Щойно місяць тому був продовжений торговельний договір між двома частинами Німеччини, але вже після того східньо-німецькі комуністи повели нові шикани супроти мешканців Західнього Берліну. На тому засіданні західньо-німецького уряду були вперше приявні також три представники опозиційної Соціял-демократичної партії, а саме її лідер Еріх Олленгауер, його заступник Герберт Венер і посадник Західнього Берліну Вільгельм Брандт, що є соціялістичним кандидатом на майбутнього канцлера. Газети підкреслюють одностайність протикомуністичної постанови на тому засіданні, причому пригадують, що названий вгорі Герберт Венер був колись комуністом і переходив навіть вишкіл у Москві. Венера арештували були в Швеції в 1942 році за комуністичну діяльність. Швидко потім він порвав з комуністами, вступив до Соціял-демократичної партії і ступнево ніби далі еволюціонував „направо".

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

БЕТЛЕГЕМ, Па.
50-ЛІТТЯ 288 ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

Подається до відома всіх членів 288 Відд. УНСоюзу, що в суботу, 8-го жовтня 1960 р., відправиться Служба Божа з нагоди 50-літнього Ювілею в церкві св. Йосафата, в год. 9:00 рано. В год. 6:00 веч. Відділ влаштовує Бенкет з танками, до участи в якому Управа щиро запрошує. — А. Данилюк, предс.; Д. Мушастий, секр.; В. Загвоський, кас.

Посмертні згадки

Анна КОВАЛЬ, — членкиня Б-ва св. ап. Петра і Павла, Від. 102 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, упокоїлась у Бозі в дні 31-го серпня 1960 року. Покійна полишила у великому смутку чоловіка Григорія, зам. доньку Стефанію Ефінджер, сина Івана, брата Миколу, 6 внуків та сестру Юлію в рідному селі Сухівцях, пов. Збараж, де Покійна і народилася в 1895 р. До УНСоюзу вступила Покійна в 1938 році. Похорон відбувся 3-го вересня 1960 року, з пох. заведення до греко-кат. церкви св. ап. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, при участі Родини та Знайомих, на цвинтар Бруклин Гайтс. — Вічна Їй Пам'ять!
Н. Бобечко, секр.

Григорій ШЕМЛИП, — довголітній член Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 9-го вересня 1960 р., на 70-му році життя. Покійний походив із с. Піддубці, пов. Рава Руська, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1919 р. Покійний полишив дружину, 2 синів, 1 доньку і 10 внуків. Похорон відбувся 12-го вересня 1960 р., з української кат. церкви св. ап. Петра і Павла, на цвинтар Holy Cross Cemetery в Н. Арлінґтон, Н. Дж. — Вічна Йому Пам'ять!
П. Костик, секр.

Петро ЛУКАСЕВИЧ — довголітній член Т-ва ім. С. Петлюри, Відд. 189 УНСоюзу в Филаделфії, Па., помер ненадійно на 63-му році життя, в дні 4-го вересня 1960 р. Покійний полишив горем прибиту дружину Марію, доньку Ірину, сина Зенона та внуків. Похорон відбувся в суботу, дня 10-го вересня 1960 р., із місцевої церкви на український цвинтар у Факс Чейс. Покійний вступив до УНСоюзу в 1950 р., разом із цілою родиною. Був лагідної вдачі та люблений між усіми. — Вічна Йому Пам'ять!
П. Котельницький, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,532. Звільнення.

"THE POLICEMEN DISCUSSED DURAND IN SECRET, THEN ONE STEPPED FORWARD. "WE ALSO HAVE MADE A DECISION," HE SAID--
"A MAN HAS ALREADY CONFESSED TO YOUR SUPPOSED CRIME, YOU WERE SOUGHT ONLY FOR EVADING ARREST--"
"SO, UNDER THE CIRCUMSTANCES, WE CHOOSE TO SET YOU FREE." THE DOCTOR CHOKED WITH GRATITUDE, "--YOU-YOU ARE INDEED KIND--"

Поліцисти обговорили справу Дюранда на боці, а тоді один виступив вперед. — Ми також вирішили справу, — сказав він.

— Людина вже визнала вам здогадний злочин. Вас пошукували тільки за те, що ви не дали себе заарештувати...

— І тепер, в цих обставинах, ми вирішили вас звільнити. Доктор, перемігши сльози вдячности, сказав. — Ви,-ви є направду добрі...